

БРОЈ 10 ЛЕТА

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампариа се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

О Крфској Декларацији

IV.

Треба показати важност Устава за целу земљу. Тиме се искључује идеја о конфедерацији, то ће рећи, о системи, која предпоставља стварање државе по правилности разних делова као независних држава. Таква федерација значила би јединство више држава које би имале право да уђу или да не уђу у заједничку државу, или да у неком тренутку изађу из ње. То код нас није случај. Код нас се не тиче спајања више држава, већ уједињења у једну државу само једног и истог народа. Треба да буде створена само једна држава онде где је један народ. Само тако може постојати чврст организам, способан да осигура моралне и материјалне животне интересе целог народа, да одбије евентуалне нападе споља и да, за савезнике, буде гаранција да ће се успешно одупрети немачком надирању.

Али идеја о једној Уставотворној Скупштини не обавезује да сви државни послови буду концентрисани у једном законодавству, као једној извршној власти, као што је данас случај у Француској. Идеја о једној држави не тражи систем строге централизације. Држава може постојати, ако се централном парламенту подвргну послови сталне и унутрашње политике, који су апсолутно потребни за развиће и одржање државе. Ови послови могу бити: владар, спољна политика са преставницима на страни, царина, народна одбрана, монета и заједничке финансије, саобраћај, у колико погађа опште интересе, трговина и т. д.

Овај проблем унутрашње организације један је од великих задатака Уставотворне Скупштине, која ће једина имати право, да ствара или да мења Устав. Извесно је, да ће прва Уставотворна Скупштина бити свесна великог догађаја, који је ујединио народ и да ће она умети да да најчвршћу подлогу уједињењу.

Овај рат оставиће трагове великих губитака у нашој народној економији али нема никакве сумње да ће се наш народ опоравити од ове несреће, јер он има велику територију око 250.000 квадратних километара са скоро 12 милиона становника, и колоније с оне стране мора, од којих ће се велики део сигурно вратити у ослобођену Отаџбину. Ова земља је богата по природи, по земљорадњи, по сточарству, по својим шумама, својим рудницима, рекама, по свом дивном мору.

Народ је нов, снажан, обдарен богатом природном интелигенцијом Рађање је код њега врло развијено и он има све потребне услове за организацију свога државног и националног живота са најсјајнијим изгледима за будућност.

Често су нас питали, желимо ли ми Велику Србију или Југославију. Питање је и важно и дубоко. Тражити Велику Србију, значило би намеру, да се наш национални проблем реши увећањем данашње српске краљевине, док Југославија значи решење овог проблема стварањем нове државе, која ће обухватити све територије где станује наш троимени народ, тојест, Срби, Хрвати и Словенци, рачунајући ту и Србију и Црну Гору. Идеја о Великој Србији јесте посебна идеја, док је идеја о Југославији идеја целе југословенске расе.

Конференција на Крфу решила је ово важно питање на јасан и одређен начин, који не оставља никакве сумње како би Савезници знали, шта ми хоћемо, ми и Србија.

Овим решењем потпуно је остављена посебна српска идеја и дефинитивно је усвојена општа народна идеја, као што излази из алинеје друге, деветог параграфа наше декларације.

КОД КАМБРЕА

Лондон, 23. нов.

Дописник „Рајтеровог Агенције“ на енглеском фронту извештава, да су не-

мачки напади, вршени у циљу да одбаце Енглеze са узетих положаја, потпуно одбијени.

Непријатељ, који је у првом моменту успео да узме неке положаје јужно од Креве а, поново је потиснут.

Рђаво време, киша и снег ометају веће акције. Акција авијатике, упркос неповољних атмосферских прилика и даље траје.

АДЕН ПОД ОПСАДОМ

Лондон, 23. нов.

У Лордовској Кући лорд Керзон је изјавио: »9. новембра Енглези су напали непријатеља у широким размерама и разорили су турску тврђаву у Адену. Према последњим извештајима, Турска војска у околини Адена нема више везе са Турском, и према томе не може добијати никаква појачања ни ма какав материјал.

МАНИФЕСТ ПАДОВЕ

Рим, 23. нов.

Варош Падова издала је манифест, у којем изражава кобродошлицу француским и енглеским трупама.

У манифесту се каже, да Падова, свим срцем братски расположена, прима јуначке савезнике, који су дошли да се боре на италијанској истој грудни, да отерају одвратне варваре аустро-бугарско-турско-немачке.

Манифест наставља:

»Далеко од нашег краја, војници Француске и Енглеске, наћи ћете код нас утехе нове породице, која као и ваше доживи исте патње, има исте наде, и сећа се борба које су заједно водили за време нашег препорођаја.

Крв, коју долазите да лијете са нашим војницима за општу победу, веће бити узалудна. Жртве, које доприносе пали јунаци баће вечна веза нашег браства.

БОРБА У АУСТРИЈИ

Париз, 23. нов.

У седници Рајхсрата од 9. новембра три словенска народна посланика, један у име Русиња, један у име Чеха и један у име Југословена напали су начин, на који је решено у Берлину пољско питање а особито против анексије Галиције Пољској. Они су изјавили, да се пољско питање не може решити ако се исто време не реши русинско, чешко и југословенско питање.

Аустрија је превише трула аграда а да би се могла само на неким деловима опоравити и тако одржати у животу.

Ако се одели Галиција Словени ће доћи у мањину у аустријској држави у корист немачког елемента.

А југословенски посланик Коросец уз бурно одобравање својих словенских другова узвикнуо је:

»Бироократија, милитаризам и германизација, систематски вођена енергично и без милосрђа, таква би изгледала у будућност наша судбина«. И затражио је да се укине овај дуализам, који даје хегемонију двама народима и завршио је узвиком: »Доле са дуализмом!«.

Чешки посланик Станек у свом говору одао је част Француској; али аустријски листови не доносе, какав је утисак та одана част произвела у парламенту.

Чешки је посланик споменио, да је Чешка већ 1870 године прогласила право народа за самопределовање и потсетио је слушаоце на протест, који је чешки Сабор дигао 1871 против анексије Алзаса и Лорена од стране Пруске.

Русински посланик Василико изјавио је дописнику »Локал Анцајгер«, да, ако је вест о присаједињењу источне Галиције Пољској истинита, аустријским Русинима не преостаје друго него да се надају, да

Споразум узме у одбрану њихове интересе на будућој конференцији за мир.

Данас дакле опозицију против Сајдлеровог кабинета сачињавају: Чеси, Југословени, немачки социјалисти и Русини.

Пољаци су се привидно ућутали услед последњих конференција које им је влада учинила.

Опозиција избија сваки даном све енергичнија, и жешћа и борба узима све више маха.

БОЛЕСНИ БОРЦИ

Лондон, 23. нов.

»Хроникл« доноси са енглеског фронта, да је непријатељска команда, после провале Хинденбургове линије, аутомобилима упутила одмах појачање у Камбре из најближих логора.

Потреба за појачањима била је толика, да су Немци потпуно евакуисали и упутили у ватру цео један логор болесних и реконвалесцената из Бервоара.

Један од ових војника, заробљен, налази се у последњем стадију туберкулозе. Већина су били превише слаби за борбу.

Нема сумње да непријатељ концентрише око Камбре а све своје резерве.

ПЛУМЕР И ФАЈОЛ

За команданта енглеских трупа на италијанском фронту наименован је генерал Плумер, који је до скоро заповедао другом енглеском армијом. И ако има 61 годину, он је још увек свеж и крепак. У бурском рату нарочито се одликовао.

У почетку овога рата био је командант петог корпуса, са којим је суделовао у првој битки код Ипра. Пошто се овде нарочито истакао, то је, одмах после одласка генерала Шимта Дорнена, постављен за команданта друге армије. Та је армија учествовала у другој битки код Ипра. Ни једна енглеска армија није издржала толиког напора, као друга, која је учествовала у борбама код Хоца, Леса, Вицета и на висовима Лесине. Сва ова места значе за њу виз сјајних победа, које су нарочито прославили име једног од најбољих енглеских генерала, генерала Плумера.

Француским трупама у Италији заповеда један од најзаслуженијих француских синова, генерал Фајол. Он је нарочито познат као врло скроман и искрен, тако да многе његове заслуге нису познате јавности.

Њега сматрају за једног од најбољих артиљеријских официра, промишљивог и врло одважног. Раније је био профе-

сор у ратној академији. За време мара није био среће да тече брзо каријери, коју је истински заслужио. Тако га је рат затекао у својству бригадног генерала у пензији.

Али са осталим врлим синовима француске похитао је и он да стави своје услуге отаџбини. А те су услуге биле неоцењиве.

На челу 70 пешадајске дивизије, коју су састављали сами парижани, узео је живог учешћа у борбама код Гран Курон де Нанси, где је први пут имао радости да види повлачење Немаца.

На челу те исте дивизије био је у Артоа, где је са већим средствима и без резерве бранио од непријатеља терен пуних 15 дана. И ако су немачки таласи ударили и наваљивали свом силовом, он је са својим храбрим војницима успео да задржи непријатељски налет таквом тактиком, таквом хладнокрвношћу и истрајношћу, да је с правом заслужио највећи ратни орден, који му је лично предао Жофр.

Нешто касније, као победилац код Каранса и Сен Навера доживео је понова пораз и повлачење непријатеља. За тим је заменио генерала Петена, предузевши команду над 33 корпусом. Са овим корпусом учествовао је 1915 у

сјајној офанзиви код Артоа, која му је донела чин армијског команданта.

Такође је заслуга генерала Фајола, што је онако славно изведена битка на Сони, када је опет присилио Немце на повлачење.

Он је на послетку заповедао армијама које су тако храбро браниле и одбраниле Верден.

БУЂЕЊЕ

Бечки Цајт, отворени противник немачких анексиониста, поново напада на оне, који се заносе Хинденбурговим миром. Он вели, да они нису способни да схвате садашњу ситуацију. У почетку рата, прве године, мислило се друкчије, јер је онда победоносан мир био могућан.

У првом реду, вели Цајт, онда смо имали много мање непријатеља него сада, и имали смо много више изгледа да ћемо задобити неутралце. Та да се највише рачунало на Америку и преко ње хтели смо да задобијемо и остале. Пропаганда се вршила у највећем обиму; слали смо своје писце и научнике на све стране света да умудре неутралце. Ништа нам није користило,

јер никога нисмо задобили. Данас не крију своју мржњу према немачком царству ни оне државе, које су до сада остале неутралне. Данас нам је то све познато; у почетку рата, нико то није могао ни да слуги.

Цајт затим критикује оне који мисле да централне силе, после рата треба да се одрекну сваког саобраћаја са светом, и да створе затворени трговачки блок.

У том случају Турска би требала да ливерује потребну сировину, поглавито памук из Египта. Али — додаје Цајт — Египат морамо најпре да заузмемо, а у Анатолији треба да подагнемо жељезничку мрежу, па да тек онда приступимо експлоатисању. Исто вреди и за Месопотамију.

Затим наставља и даље у саркастичком тону и завршава велећи, да је овај рат дао неколико лекција: наше уверење у симпатије неутралаца, па све до победничког мира, није било ништа друго до дуги низ кула у ваздуху. Најзад лист истиче потребу обновљења односа са непријатељима и вели, да би се то дало постићи једино компромисом, јер се не може силом наметнути.

РУСКИ ДОГАЂАЈИ

Цирих, 23 нов. — Немачка штампа опширно коментарише резултат избора за уствотворну скупштину у Петрограду и мисли да ће доћи до нове промене у Русији.

»Берлинер Тагблат« пише да се Немци не смеју заносити илузијама о Лењиновој диктатури. Вели да треба очекивати промену садашњег стања у Русији и скидање Лењина са власти.»Франкфуртер Цајтунг« пише, да је засебан мир са Русијом немогућан, јер Лењин не представља народ у Русији.

Лист препоручује Немачкој да ради на општем миру, јер да је то данас једина могућа политика.

Париз, 23 нов. — Каледин је створио у Харкову врло јак центар. Око њега су се скупили многи генерали из прошлог режима. Кружили су гласови, да се међу њима налази и велики кнез Никола, али та вест још није потврђена. Тврди се да се у Харкову налази и Миљков.

Генерал Корнилов, на супрот свима досадашњим вестима, изгледа да се налази у Бихову, где га чува један батаљон коњице Св. Ђорђа.

Каледин је апсолутни господар Јужне Русије. Вероватно да ће му се придружити црноморска флота са својим адмиралом Кончаком. У

Калединовим рукама налазе се све намирнице из најбогатијег краја Русије и угљени мајдани Донеца.

ЛОНДОН. — Војни аташе америчке амбасаде у Петрограду протествовао је код генерала Дуконина, руског главног команданта против примирја, који максималисте желе да закључе.

Берн, 23. нов. — Генерал Хинденбург, говорећи у »Наје Фраје Пресе« о догађајима у Русији, изјавио је:

»Опште примирје до кога смо желели доћи сумаренским ратом, још је далеко, услед умањене подморске акције«.

Генерал Лудендорф са своје стране дао је истом дописнику ову изјаву, коју је са ироничном пропратила цела штампа:

»Руска револуција није ратни инцидент, већ природна и нужна последица сумаренског рата. Садашњи је рат, рат народа«.

Обично се рат завршава победом једне од непријатељских војска. Овога пута рат се завршује победом једног непријатељског народа. Руска револуција је резултат наше победе«.

Рим, 23 нов. — Поводом вести да су сви руски дипломати на страни упутили своје оставке Лењиновој влади, Биро руске штампе саопштава ову значајну ноту:

»Овлашћени смо да опет нагласимо, да су сви представници Русије на страдонели сложну одлуку, да не признају отимаче државне власти и да неће у опште ступати с њима у

везу, а и даље ће представљати Русију и њене интересе у иностранству«.

Берн, 23 нов. — Према »Фоситше Цајтунг« Шајдеман је држао у Дрезди један велики политички говор у којем измрени са Русијом, које ће бити могуће само тако ако се Немачка одрекне сваке анексије руске територије.

»Ми смо срећни, рекао је Шајдеман, што је народ из Немачке и Аустроугарске одбио дар који су хтели да му учине курландским војводством и кнежевном Литванијом.«

После Шајдемановог говора донета је резолуција да се одмах потпише примирје и закључи мир.

Париз, 23 нов. — Румунски краљ Фердинанд изјавио је да ће он наставити борбу у потпуној сагласности са својим народом.

Лондон, 23. нов. — Телеграфишу из Петрограда, да се сер Буканен, амбасадор Велике Британије још налази у Петрограду.

Штокхолм, 23 нов. — Лењин је понова покушао да придобије револуционарне социјалисте да учествују у новој влади, али су сви његови напори били узалудни. Револуционарни социјалисти траже коалиционо министарство, у коме би биле заступљене све социјалистичке странке, да се укине политички шерор, да се воспостави слобода штампе и да се у комбинацију за састав новог кабинета не узму Лењин и Троцки.

Париз. — Према вестима из Петрограда изгледа да партија никако није изгубљена. Отвара се могућност моралне акције Савезника у Русији. Али је важно да се не учини никакав корак који би могао вређати народ.

Хапаранда, 23. нов. — И поред тога што је распуштен и крај свих претња од стране максималистичке владе, општински одбор у Петрограду састао се јуче. У току седнице дошао је председник општине, који је пуштен у слободу. Свет, који се у масама скупио пред општином, бурно га је поздравио.

ХАУЗ И КЛЕМАНСО

Париз, 23 нов.

Представник Сједињених Држава на Париској Конференцији, пуковник Хауз изјавио је да ће се Америка борити до краја и да ће све жртвовати за победу.

Г. Клемансо је одговорио на ову изјаву, да цео свет очекује савезничку победу. Ми ћемо ту победу и добити и свет ће одахнути после победе над апсолутизмом.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Артиљеријска борба била је с времена на време жава у области Краоне и на сектору Моронвјалје. Она је и даље врло јака на фронту Бомон де Фос. Јужно од Живенкура Немци су покушавали напад на француске мале положаје али без резултата.

Извештај Штаба Источне Војске: Енглези су извршили неколико успешних испада у зони Дојрана. Због времена артиљеријска активност је смањена.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Преконф непријатељска артиљерија де била активна у околини Бурлона и Мевра. Није било пешадијске акције. Сер Дуглас Хег јавља да је наша артиљерија растерала концентрисање непријатељских трупа источно од Гузокура и у близини Мевра, пре него што су се оне могле развити за напад. Непријатељска артиљерија је активна у околини Воктри.

Фронт у Палестини. — Ситуација непромењена. Групе из источних грофовија заробиле су цео гарнизон у једном месту јужно од Нарауја. — Наши авиоплани су бомбардовали турске комуникације у околини Туркелана.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

На висоравни Азјага, после јаке артиљеријске припреме и пошто је увећао снаге, које су јако настрадале у последњим борбама, непријатељ је отпочео нови напад на наше положаје. Наше су трупе јуначки издржале први непријатељски налет. — Аустро-Немци су по цену страховитих губитака једино заузели један

положај, који није пореметио ни најмање солидност наше одбране. После разорног гађања, које је отпочело ноћу и које је продужено врло снажно више сати и пропраћено рафалима, непријатељске масе извршиле су два напада против главне тачке Мелете.

Први напад, на северо западу, после неколико покушаја за наступање, задржали смо препречном ватром и потпуно је сломијен после подне на линији Монте Чиземоле, на југозападним падинама Мелете де Гаљо, где је било јаких борби прса у прса.

Одбили смо дефинитивно нападаче и задали му врло озбиљне губитке. Том приликом задобили смо неколико стотина заробљеника.

Други је напад, на северо истоку, непријатељ предузео са великим снагама између Монте Тондерекар и Монте Баденеке.

На овој тачки, после огорчене борбе која је трајала до јутрос, непријатељ је успео да заузме неколико истакнутијих ровова. У Цензони на Цјаве примењено је велико кретање непријатеља. Једна наша јуришна чета, потпомогнута артиљеријом, која је порушила 5 мостова, које је непријатељ био саградио на томе месту, напала је непријатеља на савијутку и задала му тешке губитке и довела неколико десетина заробљеника и запленила митраљезе.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ПАРИЗ. — »Тан« дознаје да је на савезничкој конференцији дошло до потпуног споразума у питању заједничке Врховне Команде на француско-италијанском фронту. У најскорије време видеће се први резултати тог споразума.

БЕРН. — Јављају из Пеште, да је министар правде забранио улаз у Мађарску свима чешким листовима и часописима.

ЦИРИХ. — Немачки листови признају да Италијани дају врло јак отпор Мајор Морат каже у »Дајче Тагесцајтунг« да у немачкој војсци влада извесно стрпљење због последњих операцаја на Пјази и у брдовитој области.

ВАШИНГТОН. — Влада је дискутовала о новој полицијској уредби за непријатељске поданике. Та је уредба веома строга и биће одмах уведена. Њом ће се стати на пут свим

анархистичким заверама и шпијунским аферама.

ВАШИНГТОН. — Одговарајући на говор Лојда Џорџа, поморске и војне власти у Вашингтону једнодушно изјављују, да ће у почетку пролећа милијон америчких војника бити на фронту. Нема сумње да ће Американци ово обећање одржати кад се зна како се интензивно по целој Америци вежбају регрути.

МАЛИ ОГЛАСИ

К њ и ж а р а ХАНАНЕЛ НАР извештава п. публику, да има на продају велики канцеларијски материјал, хртије разних формата, школских свезака, регистара и т. д. Рађа је на углу Себи, ул. Олимпио Диманди бр. 55. 6—10

Српско Трговачко Друштво Улица Александра Великог број 7, обавља све балкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашим свету, да се користи услугама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благајни размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима. 7—10